

Tønder-Hartkorn. Men det falder maaske altid lidt vanskeligt at komme bort fra det, der har gammel Tradition. Desuagtet synes jeg, at Udviklingen her taler saa stærkt og indtrængende til os om saa meget som mulig ikke at stramme, men at løse de snærende Baand, der er, og jeg tror, at det bedste, vi kunne gøre, er at støtte Udviklingen i den Retning, som den naturlig er gaaet i de senere Aar.

Kun ønsker jeg ikke — og det Ønske synes jeg heller ikke er kommet saa overdrevent stærkt frem i Dag i alle de Taler, der have været holdte angaaende Friheden til Udstykning af Jord — at man skal gøre fuldstændig blank op og sige: I maa udskifte Jord i hvilken Udstrækning, I ønske, der skal hverken være Grænse opad eller nedad. Jeg tror, det har sin Betydning, at Administrationen og Lovgivningsmagten have fuldstændig Haand i Hanke med dette Spørgsmaal. Men det siger jo heller ikke det samme som, at vi skulle gøre fuldstændig blank op og lade Folk selv raade over, hvordan de ville udstykke de faste Ejendomme, de ere i Besiddelse af.

Da vi i 1897 havde dette Lovforslag til Behandling, delte det daværende Medlem for Møen de bestaaende Jordbrug i 3 Klasser paa den Maade, at den ene Klasse regnede han hen under det saakaldte Maskinbrug, den anden Klasse under Hestekraft og den tredie Klasse under Haandkraft, det vil sige personligt Arbejde. Dette havde han fuldstændig Ret i. Og nu kan man sige, at Udviklingen er gaaet i Retning af, at fremme særlig de smaa Jordbrug, men man skal aldrig være blind for, at ved at fremme dem i den Udstrækning, som man gør, fremmer man samtidig det Jordbrug, som udelukkende hviler paa den personlige Arbejdskraft, paa Haandkraften om man vil, og denne Kraft er fuldstændig afhængig af, om den, der har den lille Jordlod, virkelig er i Besiddelse af sin Arbejdsevne helt og fuldt. Thi den Dag, der støder Uheld til, den Dag, Sygdom eller andet Uheld lammer denne Arbejdskraft fuldstændig, den Dag har det lille Landbrug for vedkommende Landbruger og for Samfundet i og for sig mindre Interesse, fordi det i sig selv ikke har Evne til at erstatte den Arbejdskraft, der er gaaet tabt. Det kan derimod det Landbrug, der hviler paa Hestekraft, og jeg tror derfor, det har sin Betydning for Landbrugets Bevarelse i sin Helhed, at drage Omsorg for, at særlig den Gren af Landbruget, der hviler paa Hestekraft,

bliver bevaret i saa stor Udstrækning som vel muligt.

Jeg skal ikke komme ind paa mange af Lovforslagets Enkeltheder. Der er jo talt af flere om flere forskellige Ting, og Lovforslaget vil jo selvfølgelig blive henvist til et Udvalg, hvor de forskellige Detailler ogsaa ville blive drøftede ret indgaaende. Dog vil jeg sige, at den Forandring, den højtærede Landbrugsminister har indført i Lovforslaget fra Loven af 1897 om at dele den daværende 3die Klasse i en 3die og en 4de Klasse, er et saa imødekommende Skridt navnlig overfor de store Hedestrækninger i hele den vestlige og midterste Del af Jylland, at det er al Anerkendelse værd. Men der er alligevel adskillige Indskrænkninger i § 3, som jeg gerne vil tale et Par Ord om. Det ligger saa meget nærmere at tale derom i denne Forbindelse, som disse indskrænkende Bestemmelser, som man hidtil har haft, men som man alligevel ved Loven af 1897 søgte at faa Ret til Dispensation fra, dem har den højtærede Landbrugsminister ved sin personlige Stilling til disse Sager skærpet ganske betydeligt, og man kan derfor heller ikke haabe, at de ville blive lempeligere efter det her foreliggende Lovforslag. Jeg tænker her ved særlig paa Dispensationen fra Kravet om, at der skal udlægges et Pligthus i en nedlagt Gaards Sted. Det har aldrig været mig ganske klart, hvilken Samfundsbetydning man egentlig lagde ind i Oprettelsen af disse Pligthuse. Jeg ved godt, at man har sagt — og det sagde man navnlig, da vi havde Loven af 1897 til Behandling — at da vi nu stode ved at ville gennemføre en Lov om Oprettelsen af Husmandsbrug, var det naturligt, at vi vilde sikre, at der ved Nedlæggelsen af Gaarde skulde oprettes saadanne Pligthuse, men denne Sammenligning forekommer mig slet ikke at holde Stik. Jeg erindrere saare vel, at den højtærede Landbrugsminister som Ordfører for Flertallet den Gang særlig slog et rask Slag for Oprettelsen af disse Pligthuse, idet han sagde, at man ikke alene skulde kræve dem ved Nedlæggelsen af enhver Gaard, men endogsaa søge at faa de gamle Pligthuse opretholdte, af hvilke mange ganske sikkert i Tidens Løb ere gaaede til Grunde. Men jeg synes, at det er urimeligt at stille disse Pligthuse i Række med de saakaldte Statshusmandsbrug. Det kan man ingenlunde gøre. For det første er der slet ingen Lovbestemmelser for, at Pligthus skal drives som Pligthus; det skal kunne drives som